TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish Daily in the West. Published Daily, except Sunday, at Astoria, Oregon, by the Western Workmen's Publishing Society.

Office Seventh and Commercial St., Opposite Post Office.

Post Office Address:
TOVERI, Box 99, Astoria, Ore.

EDITORIAL STAFF
Elis Sulkanen, Managing Editor, Sulo Syvänen, Alex Sevo, A. N. Koskela. K. E. Heikkinen

Phone: Office 365, Editorial Dep't 832

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Valtiolaivalle otettu selvä kurssi

Amerikan nuori kapitalismi, joka sodan aikana huomattavammin kuin ennen astui selväpiirteiseen imperialismiin, on nyt taasen saanut kurssinsa selväksi. Wilsonin hallituskauden lopussa oli ilmeisesti huomattavissa jonkinlaista sekaannusta ja heikkoutta monessakin suhteessa, mikä johtui Wilsonin politiikan perinpohjaisesta haaksirikosta, mutta uusi hallitus on tässä suhteessa heti alusta pitäen tarmokkaasti käynyt ruoriin käsiksi ja ohjaa nyt valtiolaivaa suoraan suuntaan, joka vallitsevan järjestelmän aikana on ainoa maan tuotannollista asemaa vastaava mahdollisuus.

Mitä tahansa sanottaneekin siitä herrasmiehestä, joka tällä kertaa pitää Valkeaa Taloa käsissään, niin joka tapauksessa on tunnustettava, että tässä suhteessa hän toisin kuin heikko ja horjuva edeltäjänsä, ei jätä ketään epätietoiseksi itsestään ja asemansa käsittämisestä Amerikan imperialismin etujen edustajana. Tässä suhteessa hän ei koetakaan mitään salata, eikä pakoilla jonkun keinotekoisen sumupilven taakse. Hän tietää, että imperialismin tarkotusperiä ei maan ulkopuolella voida saavuttaa muun kuin vallan lujan keskittämisen kautta ja kansanvaltaisten laitosten kustannuksella ja siksi hän on valmis maksamaan vaaditun hinnan.

Hardingin hallituksen ensimäinen viikko jo oli omansa selvästi osottamaan mitä suuntaa tullaan kulkemaan. Jo virkaanastumispuheeseensa oli hän tässä suhteessa kauniin kielenkäytön sekaan kätkenyt selvän viittauksen.

"Meidän korkein tehtävämme," sanoo Mr. Harding, "on ryhtyä uudelleen kulkemaan eteenpäin normaalisella tiellämme. Uudelleenrakentaminen, uudelleen järjestäminen, uudelleen palauttaminen — kaikkien näitten tulee seurata. — — — Me emme tule antamaan millekään kansalle syytä alottaa oikeutettua sotaa vastaamme. Meillä ei ole mitään kansallisia ennakkoluuloja, me emme vaali mitään kostonhenkeä, me emme vihaa, me emme himoitse, me emme uneksi mitään valtauksia, emmekä kersku aseellisista urotöistä.

"Jos, huolimatta tästä meidän kannastamme, meidät kuitenkin pakotetaan sotaan, niin minä vakavasti toivon, että keksitään keino, joka tulee yhdistämään meidän yksilöllisen ja yhteisen voimamme, vihkii koko Amerikan aineellisesti ja henkisesti, ruumiin ja sydämen, kansalliseen puolustukseen. Voin henkeni silmien edessä nähdä ihanteellisen tasavallan, missä jokainen mies ja nainen on kutsuttu lipun alle valmiina määrättäväksi velvollisuuttaan täyttämään mihin palvelukseen tahansa, sotilaalliseen tai siviilipalvelukseen, mihin kukin yksilö parhaiten on sopiva, jolloin me voimme kutsua yleiseen palvelukseen jokaisen laitoksen, toimiston ja mahdollisuuden, kaikki jaloon uhrautumiseen maan puolesta, eikä yksikään penni sotavoittoja koidu yksityisen henkilön, korporatsionin tai yhteenliittymn hyödyksi, vaan kaikki, mikä nousee normaalin ylitse tulee virtaamaan kansan puolustusrahaston arkkuun.

"Sellaisesta yleisestä palveluksesta tulee koitumaan uusi hengen ja tarkotusperän yhtenäisyys, uusi molemminpuolinen luottamus ja vihkiytyminen, joka tulee tekemään meidän puolustuksemme murtamtatomaksi, meidän voittokulkumme varmaksi. Silloin meillä tulisi olemaan hyvin vähän, taikka ei lainkaan, taloudessamme, teollisuudessamme ja kotoisessa kauppajärjestelmässämme hajanaisuutta, ei mitään paisuneita rikkauksia pilkkaamassa sotilaittemme uhrauksia, ei mitään veruketta kapinoimiselle, ei mitään surkuteltavaa sotapalveluksen pakoilemista, ei petoksen törkeätä väkivaltaisuutta."

Muuttaakseen vielä epäilyksen alaisuudessa olevan varmuudeksi uusi laivastosihteeri joitakin piviä tämän puheen jälkeen julkaisi uuden hallituksen laivasto-ohjelman, jossa vaatimuksena ilmotetaan, että Yhdysvalloilla tulee olla laivasto, joka on yhtä suuri tai suurempi kuin minkään muun kansan laivasto koko mailmassa.

Kaikkea tätä ei ole käsitettävä pelkkänä joutavana "suurena puheena", enempää kuin koko mailmalle yleensä annettuna varotuksena siitä, että Yhdysvallat aikoo äärimmilleen asti puolustautua ulkomaista hyökkäystä vastaan. Päinvastoin on hallitus nyt jo alkanut perin jyrkän hyökkäävän imperialistisen politiikan, politiikan, joka silminnähtävästi johtaa ristiriitoihin sekä Japanin että Englannin, kummankin Amerikan pääoman pääasiallisimman kilpailijan kanssa mailman markkinoilla. Kenraali Woodin Filippiineille lähettämistä tullaan Japanin taholta varmaan pitämään suoranaisena uhkauksena, ja ehdotetun koko Yhdysvaltain laivaston Tyynelle merelle keskittämisen täytyy välttämättä syventää tätä vaikutelmaa. Ja Washingtonista lähetettyjen sanomalehdistön raporttereitten tiedotuksissa ei koetetakaan tätä tosiasiaa salata. Päinvastoin niistä saa selvästi sen käsityksen, että laivasto lähetetään Tyynellemerelle ei siksi, että maata uhkaisi valtauksen vaara, vaan antamaan pontta sille ulkomaapolitiikalle, jota Yhdysvaltain hallitus tulee noudattamaan. Yhdysvallat tulee näet esittämään Tyynellämerellä ja kaukaisessa Idässä paljoa huomattavampaa osaa kuin tähän mennessä. Mitään ei saa tapahtua siellä niin, että se ei sitä tulisi huomaamaan, eikä mitään, millä on kansainvälistä merkitystä saa tapahtua ilman sen suostumusta.

Edellämainittujen selostusten mukaan on Yhdysvallat menneisessä politiikassaan kärsinyt loukkauksia loukkauksien jälkeen. Viimeiset vuodet ovat kuitenkin saattaneet Yhdysvallat asettumaan toiselle kannalle. Sota on tehnyt Yhdysvalloista sotilaallisen ja taloudellisen tekijän ja uusi hallitus ei aio valmistua luopumaan asemasta, minkä maa jo on ennättänyt itselleen voittaa. Yhdenmukaisesti tämän ulkomaapolitiikan muutoksen kanssa ilmotetaan, että uusi hallitus tulee pitämään Lansing-Ishi sopimusta mitättömänä, koska se sananmukaisesti tunnustaa ja laskee perustukset Japanin ylivallalle Kaukaisessa Idässä. Toisin sanoen merkitsee tämä sitä, että naapureillemme Tyynenmeren toisella puolen epävirallisesti annetaan ymmärtää että nykyinen hallitus ei aio noudattaa Wilsonin hallituksen ulkopolitiikkaa.

Amerikalainen pääoma on saapunut ajankohtaan, jossa se pitkän ja erittäin voittoa tuottavan kotimaisen riiston jälkeen ei enää omien rajojen sisäpuolelta löydä uusia, suurta saalista tuottavia riistoalueita. Kotimainen teollisuustuotanto on kehitetty tyydyttävälle kannalle ja uudet sijotukset eivät enää lupaa täällä muuta kuin kohtuullisen rajotettuja tuloksia. Siksipä suuret sijottajat, joita kiihottavat suurien voittojen hakemiseen sota-aikuiset suunnattomat saaliit, ulottavat nyt ksivarsiaan kohden Aasiaa löytääkseen sieltä suuria tuloksia tuottavia, koskemattomia alueita. Tämän vuoksi on Kiinaan, jota Japanin pääoma on tähän asti tottunut pitämään omana yksityisenä riistoalueenaan, avattava mahdollisuus Amerikan pääoman tunkeutumiselle. Samalla kertaa on Mexico, Etelä- ja Keski-Amerika saatettava niin täydellisesti suuren pohjoisen naapurinsa vallanalaisuuteen, että Japanin vaikutus sinne saatetaan nollan arvoiseksi.

Tällä välin on Englannin pääoma muuttamassa katseensa hyvin karsaaksi nähdessään entisen enemmän tai vähemmän ystävällisen kilpailijansa käyvän itselleen vaaralliseksi. Englannin pääoma on näet jo ennättänyt saada vakavan jalansijan Kiinan rajain sisälle. Lontoosta ilmotetaan, että siellä on muodostettu suunnattoman suuri korporatsioni Kiinan tähän asti suureksi osaksi saavuttamattomissa olevien rikkauksien mailmanmarkkinoille tuottamiseksi. Tiedetäänpä vielä, että tämä korporatsiooni Kiinan pääkaupungissa Pekingissä on hankkinut itselleen suuria konsessionejakin. Ennen ulkomaisella pääomalla ei ollut mitään mahdollisuuta hankkia itselleen minkäänlaista kiinteätä omaisuutta Kiinan vapaasatamien rajojen ulkopuolelta, mutta nyt on ainakin tässä tapauksessa onnistuttu murtautumaan tämän rajotuksen muurin läpi. Niinpä kun Yhdysvaltain hallitus on kaiken tämän saanut tietoonsa, ja kun se aikoo tunkeutua alueille, jotka tällä kertaa ovat tykkänään joko Japanin tai Englannin pääoman vaikutusvallan alaisuudessa, on sillä mielessä kasata rettelöille tulen arkaa ainesta.

Lyhyesti sanoen on Yhdysvaltain hallitus yhden ainoan viikon kuluessa luopunut traditsionillisesta eristetyssä asemassa olemisestaan ulkomaisiin ja kansainvälisiin asioihin nähden. Hallitus on ohjannut keltään neuvoa kysymättä valtiolaivan suuntaan, mistä ennen pitkää on luonnonlain välttämättömyydellä odotettavissa myrskyjä, joitten rajuutta etukäteen on vaikea arvioida.

KUOLLUT JA KUOPATTU

Siinä Raivaajan kustannusyhtiön kokouksessa, jossa Järjestön osastoilta ja sosialistisilta työläisiltä varastettiin osakkeet ja jossa näiden edustajat potkittiin poliisien avulla ulos, tehtiin myöskin semmoinen päätös, että "Säkenet"-nimistä kuukauslehteä on "hyvin toimitettu" ja että lehden toimittajan kolloudet ja valheet eivät ole mitään kollouksia eikä valheita. Päätettiin myöskin, että jos sittenkin käy niin, että lehteä ei voida työläisten keskuudessa levitää, niin johtokunta voi sen lakkauttaa kokonaan.

Noskelainen politiikka on aiheuttanut Säkeniin ja Raivaajaan nähden tilaajamäärän vähentymistä. Ja mitä enemmän he politiikassaan edistyvät, niin sitä enemmän joukot jäävät sivuun.

Mainittu julkaisu on jo kauan aikaa ollut kuollut sosialismin asialle. Sitä on toimitettu vain Mooseksen maun mukaisesti ja on se ilmestynyt jotta mainittu herra on siinä saanut "selittää" Amerikan historiaa ja jotta on voitu nakerrella kaikkien maiden noskien tavan mukaisesti työväen luokkataistelua.

Nyt tämä politiikka on johtanut siihen, että ei enää käy laatuun "Säkenien" pystyssä pitäminen. Julkaisu on kuopattu. Ja Raivaajan johtajat hymyilevät kun saivat tämänkin vuosia ilmestyneen lehden tapetuksi ennen kuin sosialistit ehtivät sitä käsiinsä saamaan.

Näin on käynyt "Säkenille". Nämä osakkeiden anastajat kaiketi ryhtyvät jonkun uuden lehden kautta keinottelemaan varoja työväestöltä noskelaisen agitatsionin palvelukseen. Työläisten sietää olla varuillaan. Jos työläiset taas rakentaisivat uuden lehden näiden johtajien käsiin, niin sille kävisi samalla tavalla kuin "Säkenillekin". Se tapetaan ennen kuin sitä luovutettaisiin työväestön asiaa ajamaan.

Sosialististen työläisten on entistä kiinteämmin levitettävä Järjestön lehtiä. Järjestön lehdet vastaavat suomal. työväestön sanomalehtitarpeet jokaisessa suhteessa täydellisesti. Ne ovat myöskin joukkojen kontroloitavissa ja Järjestö kokonaisuudesaan määrää niiden toimintaohjelman. Siitä syystä heittäkäämme noskien keinoteluvälineet ja tukekaamme omia lehtiämme.

VALTIOLLINEN RISTIRIITA

Valtio ei suinkaan ole yhteiskuntaan ulkopuolelta pakotettu mahti; yhtävähän se on "siveellisen aatoksen todellisuus," kuten Hegel väitää. Se on määrätyllä kehitysasteella olevan yhteiskunnan tuote; se on tunnustus siitä, että tämä yhteiskunta on kehittynyt ratkaisemattomasti ristiriitaan itsensä kanssa, jakautunut sovittamattomiin vastakohtiin, joita poistamaan se on voimaton. Mutta jotta nämä vastakohdat, taloudellisilta eduiltaan vastakkaiset luokat, eivät tuloksettomassa taistelussa kuluttaisi loppuun toinen toistan ja yhteiskuntaa, on käynyt välttämättömäksi näköjään yhteiskunnan yläpuolella oleva mahti, joka lieventäisi yhteentörmäyksen ja pitäisi ne "järjestyksen" rajoissa. Ja tämä mahti, joka on lähtöisin yhteiskunnasta, mutta joka on asettunut sen yläpuolelle, joka yhä enemmän ja enemmän siitä vieraantuu, on valtio. — Engels.

— Mailmansodan kestäessä on porvarillinen luokkavaltius tehnyt tyhjäksi olemassaolo-oikeutensa. Se ei enään kykene vetämään yhteiskuntaa siitä hirvittävästä taloudellisesta kaaoksesta, johon imperialistiset orgiat ovat sen paiskanneet.

ENGELS PORVARINA

Monet oikeistososialistit eivät pidä minään sitä, että ovat riistäviä porvareita. Voivatpa vielä vedota siihenkin, että Friedrich Engels oli liikemies.

Ja hän oli. Mutta mitä hän siitä asemastaan ajatteli, sitä kuvastavat m.m. hänen kirjeensä. Ollessaan vv. 1844—54 vanhempainsa kotona Barmenissa, valmisti hän kirjaansa "Englannin työväenliikkeen asemasta", sen jälkeen kun oli Marxin kanssa Pariisissa todennut uuden kommunisminsa perusteet. Tammikuun 20 p. 1845 kirjotti hän Marxille yrittäneensä tehdä konttorityötä, mutta "kaupustelu on inhottavaa. Barmen on inhottava, ajantuhlaus on inhottavaa ja erikoisen inhottavaa on olo ei vain porvarina vaan vieläpä tehtailijana, aktiivisesti proletariaattia vastaan esiintyvänä porvarina. Parin päivän olo ukon tehtaassa ovat olleet riittävät taas osottamaan minulle kaiken tämän inhottavuuden, jonka olin jo hieman unohtanut. Olin tietenkin ajatellut olla kaupustelualla vain niin kauan kuin minulle sopi; sitten kirjottaisin jotain poliisinvastaista voidaksemi sopivasti pistäytyä rajan taa, mutta minä en siedä tätä siihenkään asti... Voihan sitä kommunistikin olla ulkonaiselta asemaltaan porvari ja kaupustelu-elukka, jos ei kirjota, mutta ei vetele se, että harjottaa kommunistista propagandaa kunnolla ja samalla harjottaa kaupustelua ja teollisuutta. Riittää — pääsiäisenä lähden. Sitten loppuu tämä veltostuttava elämä kovin täysin kristillis-preussilaisessa perheessä — se ei käy enää, minusta voisi ajanpitkään tulla saksalainen poroporvari ja yrittäisin tuoda poroporvariutta kommunismiin.

Engels janoaa toimintaan ja taisteluun. Edellisessä kirjeessä on hän jo valittanut sitä, että vielä pitää aikaa tuhlata jumaluusopillisten ja idealististen käsitysten sekä porvarillisen materialismin vastustamiseen. Toista on tutkia eläviä oloja, historiallista kehitystä. Se on ainakin parasta, niin kauan kun meidän on tyydyttävä kynän käyttöön, emmekä voi heti käydä aatoksiamme toteuttamaan käsillä tai, jos on tarpeen, nyrkeillä."

Mutta ei tyytynyt Engels pelkkään kynän käyttöön. Hän organisoi ja propageerasi, järjesti salaisten lehtien lähettämistä y. m. Ja pian hän lähtikin — järjestämään kansainvälistä kommunistiliittoa.

Tosin oli hänen vielä, ja paljonkin, tehtävä inhoamaansa kaupustelutyötä, mutta hän teki sitä vain saadakseen tilaisuuden harjottaa kommunistisen kumouksen valmistelu-propagandaa ja auttaa Marxia y.m. samaa tarkotusta varten. — Isänsä tapasi hän tiellä, kun v. 1849 oli kotoisilla mailla aktiivisena vallankumoussotilaana. Eikä se kohtaus ollut ystävällinen.

ELÄMÄN OLEMUS ON TYÖSSÄ

Pressburgissa ilmestyvä porvarillinen lehti "Magyar Ujsag" julkaisee erään haastattelun Venäjältä vankeudestaan palanneen unkarilaisen luutnantin Staphan Lasslon kanssa. Hän kertoi m. m.:

"Koltshakin herravallan aikana oli sotavankien asema perin kurja. Sattui aikoja, jolloin Koltshak ammututti päivän toisensa jälkeen joka kolmannen sotavangin, niin että hänen romahduksensa jälkeen monet sotavangit kostontunteesta liittyivät punaiseen armeijaan.

Moskovassa ja Pietarissa on noin 1,000—1,500 unkarilaista upseeria vankeudessa. He ovat katkeroituneita siitä, etteivät voi palata kotimaahansa ja että Unkarissa välitetään viisi heidän kohtalostaan. Näitä vankeja ei suinkaan kohdella raa'asti, mutta sielullisesti he kärsivät paljon. Vangit saavat päivittäin puoli kiloa leipää, soppaa ja vihanneksia. Heidän joukossaan on m.m. kreivi Szechenyi, paronl Jankovics, kapteeni Nikolaus Schossbarges, kapteeni Megay ja monet muut.

Punaisessa armeijassa palvelee monta unkarilaista upseeria, joiden sanotaan olevan vakaumuksellisia kommunisteja. Heillä on hyvä olo. He saavat kaksi fundia (naulaa) leipää päivässä, sitäpaitsi hyvän ylöspidon. Valtion laitoksissa on toimessa monia unkarilaisia; nämä eivät halua ensinkään palata kotia. Unkarin kansankomissaareista oleskelee Bela Kun Venäjällä; Joseph Pogan pitää esitelmiä valkoisesta terrorista ja prof. Eugen Varga on neuvostohallituksen palveluksessa.

Olot paranevat joka päivä. Tammikuun 1 p:n jälkeen on päivittäinen leipäannos raskaan ruumiillisen työn tekijöille 2 fundia, kevyemmän ruumiillisen työn tekijöille 1½ fundia päivässä. Työläisille jaetaan jalkineita ja vaatteita, lisäksi on heillä oikeus maksuttomasti käyttää sähkövalaistusta sekä vapaita rautatie- ja raitiotievaunumatkoja. Kaikkien täytyy tehdä työtä, ken ei tee työtä, hän saa syyttää itseään. Kahdelle henkilölle saimme me puoli fundia sianlihaa, 16 sokeripalaa, 200 grammaa voita päivässä ja 600 paperossia kuukaudessa. Työläiset asuvat valtion rakennuksissa. Sairaiden ja vanhusten hoito on hyvässä kunnossa, he saavat 1½ fundia leipää, 2 munaa, 1 säilykelaatikon, sianlihaa y.m. Kahviloita ei ole ensinkään olemassa. Sen sijaan on perustettu kerhoja, joissa pidetään konsertteja ja esitetään eläviä kuvia. Kaikki nämä tilaisuudet ovat vapaita. Ken tekee työtä, saa vapaasti käydä teatterissakin. Rahalla ei saa mitään, korkeintaan omenia ja valokuvia. Sotavangit liikkuvat vapaasti ja naineille annetan asuntoja, jopa huonekalustojakin.

Työläisten ja sotilaiden täytyy ottaa osaa erilaisiin oppikursseihin. Luku- ja kirjotustaidotonta pidetään vastavallankumouksellisena.

Punainen armeija on täydellisesti europalaisella tasolla. Kuri on ankara. Laajalle levinneet väitteet, että johto olisi saksalaisten upseerien käsissä, ovat perättömiä. Ylimmäinen komennus on tunnettujen venäläisten kenraalien, Brussilovin, Kamenjevin ja muiden käsissä. On olemassa myöskin saksalaisia, unkarilaisia, italialaisia ja kiinalaisia osastoja. Unkarilaisessa rykmentissä palvelee 2,000 miestä.

Leninin ja Trotskin kansansuosio on kuvaamaton. Suuressa oopperassa piti Trotski muutamia kuukausia sitten erään 8-tuntisen esitelmän Neuvosto-Venäjän taloudellisesta uudestijärjestämisestä. Häntä tervehdittiin mielettömillä suosionosotuksilla. Moskovassa vallitsee täydellinen järjestys. Turvallisuus on varma. Ei kukaan ajattele hallituksen muutosta.

Moskovan kirjailijoilla ja taiteilijoilla on erikoinen palatsi vapaasti käytettävänään. Heidän töitänsä kustantaa valtio. Olen puhutellut monia talonpoikia, jotka työläis-yliopistoissa harjottelevat lääketieteellisiä ja muita tutkintoja. Monet sotamiehet ovat saaneet sivistyksensä komppaniain ja rykmenttien päällikköinä.

Neuvosto-Venäjällä on käytettävänään sanomattomat joukot raaka-aineita, puuta, villaa ja nahkaa on sellaisia määriä että koko Europa voisi saada varastonsa niistä. Pulasta ei voida enää puhua. Kaksi vuotta sitte on jokainen, joka tahtoo tehdä työtä, voinut elää siedettävissä oloissa. "Katsohan näitä jalkineitani ja vaatteitani," lausui unkarilainen luutnantti sanomalehden haastattelijalle, "eivätkö ne olekin parasta laatua. Kaiken tämän sain matkustettuani Venäjältä. Tämän uuden aikakauden aikana valmistetaan Venäjällä kerrassaan uusia tavaroita."

"Neuvosto-Venäjästä en voi sanoa muuta kuin että olen voinut siellä hyvin. Mielipiteeni on ettei bolshevismia Venäjällä voi kukistaa kukaan. Puolen vuoden kuluttua matkustan sinne takaisin rouvani kanssa; hän on suuresti hämmästynyt länsimaiden naisten loistosta ja turhamaisuudesta. Venäjällä on nainen täysiarvoinen yhteiskunnan jäsen ja paljoa vakavampi kuin nuo Länsi-Europan elegantit ja toimettomat naiset. Neuvosto-Venäjä ei ole mikään paratiisi, mutta täällä emme voi enää elää. Tämä yhteiskunta on pintapuolinen, se on rakennettu valheille ja poroporvarillisuudelle. Venäjällä on elämän olemus työssä."

Hän lopetti keskustelun sanoilla: "Seuratkaa minua niin näette ettette enää milloinkaan kaihoa takaisin tähän sairaaseen europalaiseen mailmaan."

JUTUN JATKOA

Maailmanpyörän vääntäjä.

Amerikan äskettäin eronnut presidentti, Wilson, oli lyhyellä presidenttinäoloajallaan kerinnyt menettää kokonaan terveytensä. Ja eipä se ole ihmekään. Kun tarttuu koko voimallaan vääntämään maailman väkipyörästä, niin väsyy siinä voimakkaammankin miehen voimat. Wilson kuvitteli voivansa kääntää koko ryöstöpolitiikkaa harjoittavan maailman kapitalistiluokan, harjoittamaan ryöstöä vähän siivommassa muodossa. Hän oli tehtävään kuitenkin liian heikko ja jätti koko homman kuolemaisillaan olevana, niinkuin allaolevasta kuvauksesta näkyy.

Maalisk. 4 p:nä luovutti Wilson presidentin arvon Hardingille. Tälaiseen tilaisuuteen kuuluvia juhlamenoja oli nyt, uuden presidentin tahdosta, paljon yksinkertaistutettu. Niinpä ei nyt pidetty sotilasparaattia. Vanhan tavan mukaan tulisi vanhan presidentin tavata jälkeläisensä Capitolumissa ja sieltä ajaa yhdessä hänen kanssaan Valkoiseen taloon opastaakseen hänet uuden virkapöytänsä ääreen. Wilsonin tarkoitus oli ollut seurata tätä tapaa, mutta hänen terveytensä ei sitä sallinut. Hänen täytyi jättää Capitolium jo ennen juhlamenojen loppua. Monet saivat kyyneleet silmiinsä nähdessään Wilsonin. Hänen tukkansa on aivan valkoinen, kasvoissa syvät rypyt, vartalo kumarainen ja laiha. Kulku Capitoliumin sisäänkäytävällä presidentin huoneeseen kesti kymmenen minuuttia. Hän käveli nojautuen sihteerinsä käsivarteen, lääkärin ollessa aina saapuvilla. Lähtiessään Capitoliumista lausui hän senaattori Knoxille, että hän ei voi kulkea alas suuria rappuja myöten, lisäten katkeran leikillisesti: — "Senaatti on minut kaatanut, mutta en tahdo pudota." — Näin kirjoittaa muuan ulkomaan lehti Wilsonista.

Työmies miljoneeriksi.

Sellaista vielä voi tapahtua. Eräs irlantilainen työmies, joka työskentelee Galwayssä 2 punnan viikkopalkalla ja asuu köyhälistön kaupunginosassa sai aivan äskettäin tietää, että hän on amerikalainen miljoneeri ja on ollut jo seitsemän vuotta.

Hänellä on ollut veli Texasissa, rikastunut siellä ja kohonnut yhdeksi Texasin rautakuninkaaksi. Omisti myös suuria karjalaumoja. Seitsemän vuotta sitten hän kuoli ja viranomaiset ovat etsineet hänen veljeään, joka oli lähin perijä, kunnes erikoinen Texasin sheriffin lähetti löysi vihdoin Irlannista. Omaisuus arvioidaan neljännesmiljoonaksi puntaksi. Mies oli sangen riemastunut perinnöstään, mutta toistaiseksi jatkaa hän entistä työtään.

Veden haihtuminen valtamerillä

Tohtori G. Wyst on äskettäin ryhtynyt tutkimaan veden haihtumismäärää merellä, saksalaisilla laivoilla kootun havaintoaineiston perusteella. Prof. Halbfass kertoo "Naturwissenschaftliche Vochenschrift'issä" tämän mielenkiintoisen tutkimuksen tuloksista. Säteily on osoittautunut haihtumisen tärkeimmäksi aiheuttajaksi, tuulen nopeus tulee vasta toiselle sijalle, mutta senkin merkitys on hyvin suuri. Kun tuulen nopeus oli 50 km. tunnissa, oli haihtuminen keskimäärin kuusi kertaa suurempi kuin tyynellä ilmalla ja jo 10 kilometrin tuulennopeudella on se 2 kertaa suurempi kuin tyynellä. Itämerellä todettiin, että haihtuminen oli veden pinnalla 44 pros. pienempi kuin laivankannen korkeudella, vaikka korkeuseroitus oli vain suunnilleen 6 metriä. Tuulennopeus kasvaa nimittäin jo vähäiselläkin korkeudella vedenpinnan yläpuolella. Mittauksissa otettiin tarkoin tuomioon ilman lämpömäärän, ilmanpaineen ja veden suolapitoisuuden vaikutukset, vesiastian suuruus ja muoto. Siten päästiin avoimella merellä toimeenpanuissa tutkimuksissa tuloksiin, joita ei mannermaalla ole vielä läheskään saavutettu. Näiden uusimpien laskelmien mukaan on Tyynen valtameren keskimääräinen haihtuminen todettu 82 cm:ksi vuodeksi. Haihtumismäärä on eri vyöhykkeissä erilainen. Tyynessä valtameressä ovat eroitukset paljon vähemmän huomattavia kuin Atlannin meressä. Kun haihtuminen Jäämerissä on hyvin pieni, on haihtumisen keskiarvo Atlantin meressä, Jäämeren vaikutuksesta, pienempi kuin Tyynessä valtameressä. Suurin haihtuminen viimemainitussa valtameressä tapahtuu 20:nen ja 10:nen asteen välillä pohjoista leveyttä ja 10:nen ja 20:nen asteen välillä eteläistä leveyttä; pienin haihtuminen tapahtuu napaseuduilla.

— Maailmansota on asettanut yhteiskunnan seuraavan vaihtoehdon eteen: joko kapitalismin jatkuva vallassa pysyminen, uusia sotia ja pikainen perikato sekasorrossa ja anarkiassa tai kapitalistisen nylkyjärjestelmän poistaminen.

Tilastollisia tietoja Yhdysvalloista

RAHA- JA KAUPPATALOUS

III

Yhdysvaltain hallituksen rahastossa oli tammik. 1 pnä 1920 kultaa rahoina ja harkkoina $435,891,220, hopea dollareita $13,636,962 pienemmissä rahoissa $3,141,698, Yhdysvaltain nooteissa $8,181,712 ja kansallispankkien nooteissa $15,323,030; yhteensä $503,605,555. V. 1919 oli rahastossa yhteensä $515,510,589, 1918 oli $686,838,455, 1917 $644,414,394 ja 1914 oli rahaston summa $336,273,444.

V. 1919 teki kongressi (65:s kongressi) myönnytyksiä kaikkiaan $25,598,967,517.

Verotuksesta tuli 1920 seuraavasti: Tulo- ja voittoveroista $3,957,701,374, sekalaisista veroista $1,450,374,093, yhteensä $5,408,075,468.

Yhdysvaltain korkoa maksettavat velat lasketaan heinäk. 1 p., 1920 $24,062,500,285.

Yhdysvalloissa oli 1919 1,719 säästöpankkia, joissa 11,434,881 asukasta talletti $5,906,082,000. Samana vuotena oli Yhdysvalloissa 7,785 kansallispankkia, joiden pääoma oli $1,118,603,000 ja vararahasto $872,226,000; osakkeenomistajille jaettiin $135,588,000, puhdas voitto ollen $240,366,000. Pankkien voitot olivat 1918 $212,332,000 ja 1917 $194,321,000. Pankkien pääomat lasketaan 1920 $1,214,769,000.

V. 1920 oli Yhdysvaltain kansallispankeissa talletettavana $17,155,421,000.

Yhdysvalloissa lasketaan nykyisin kaikkiaan olevan rahaa liikkeellä $6,084,854,578 ja lukuunottamatta hallituksen varastossa olevia, oli rahaa liikkeellä syysk. 1. p:vä 1920 $51.06 henkilöä kohden. 1917 lasketaan rahaa olleen liikkeellä $13.18 henkilöä kohden.

Yhdysvaltain hallituksen lainat ulkomailla olivat elok. 15 p:nä 1920 $9,711,739,636, josta summasta Englanti oli saanut yli neljä biljoonaa, Ranska yli kolme biljoonaa ja Italia yli biljoonan.

Vararikkoon meni 1919 kaikkiaan 3,463 liikettä, niistä oli tehdasyrityksiä 1,016, kauppahuoneita 2,111, pankkeja 38 ja muita yrityksiä 336. Vararikon tehneiden yhteiset varat olivat $39,163,861 ja niiden velat $68,710,886. V. 1920 teki 3,352 liikettä vararikon, ollen niistä 901 tehdaslaitosta, 2,140 kauppaliikettä, 17 pankkia ja 311 muuta liikeyritystä. Vararikon tehneiden varat olivat $57,959,291 ja niiden velat $86,743,876.

Kauppaa koskevat tilastot osottavat, että kymmenen kuukauden aikana v. 1920 (vuoden alusta lokakuun loppuun) vietiin maasta Europaan $3,721,217,098, Pohjois-Amerikaan $-,598,193,445, Etelä-Amerikaan $491,356,725, Aasiaan $675,161,245, Tyynenmeren saarimaihin $212,747,550 ja Afrikaan $133,647,348 arvosta tavaroita. Yhteensä oli vienti mainittuna aikana $6,832,323,420. Koko vuotena 1919 oli vientitavaroiden arvo $6,498,996,406.

Samalla ajalla 1920 tuotiin Europasta $1,078,373,197, Pohjois-Amerikasta $1,472,621,686, Etelä-Amerikasta $684,078,336, Aasiasta $1,138,319,376, Tyynenmeren saarilta $174,167,756 ja Afrikasta $143,822,687 arvosta tavaroita. Tuontitavaroiden kokonaisarvo oli mainittuna aikana $4,692,283,037. Koko vuotena 1919 oli tuontitavaroiden arvo $3,098,844,337.

Kesäk. 30 p:n, 1920, päättyneellä tilivuodella oli suurin vientitavara raakaa puvillaa, ollen sen arvo $1,381,707,502; sitä seuraa valmistettu rauta ja teräs $932,675,866 ja sen jälkeen leipätarpeet $808,471,226.

Kauppatavaroiden laatua lähemmin tarkastaessa huomaamme tilastoista, että viime vuoden aikana vietiin maasta $1,968,118,442 arvosta teollisuuden raaka-aineita, jota vastoin niitä tuotiin $2,141,644,621; maasta vietiin $626,577,003 arvosta valmistamatonta ruokatavaraa, kuten viljaa, kasviksia, eläimiä jne. ja tuotiin $622,439,745 arvosta; maasta vietiin ruokatavaroita, jotka joko osaksi tai kokonaan olivat valmistettuja $1,514,616,127 arvosta ja tuotiin $891,336,464; maasta vietiin teollisuuden tuotteita, jotka edelleen esiintyvät raaka-aineina $991,920,623 ja tuotiin $800,713,283 arvosta; maasta vietiin valmiita teollisuuden tuotteita $2,835,999,005 arvosta ja tuotiin $745,125,689 arvosta; maasta vietiin sekalaisia tavaroita $13,197,980 arvosta ja tuotiin $37,361,866 arvosta. Nämä numerot mitä selvimmin osottavat Yhdysvaltain teollisuuden nykyistä tilaa. Ne osottavat, että maasta viedään suunnattomasti enemmän valmistetuotteita ja tuodaan raaka-aineita kuin mitä tuodaan valmistetuotteita ja viedään raaka-aineita. Yhdysvaltain teollisuus on tässä suhteessa kehittynyt verrattain nopeasti.

Yhdysvaltain kauppalaivojen lukumäärä oli kesäk. 30 p:nä 1920 5,457, joiden kantoisuus on 16,049,289 tonnia. Englannilla on 10,83[illegible] kauppalaivaa, joiden kantoisuus on 20,582,652 tonnia.